

URI FERENC

Egy csúrogi asszony élettörténete

2.

A közvetlen szomszédok az Arany János utcában Csökökéék, majd Mészárosék, Badaék voltak. Az utca másik oldalán, a sarkon lakott Joco a családjával, ő minden évben felszántotta Illéséknek a két hold földet, amely a boronyi határrészben terült el, közel a Római-sáncokhoz.

A Tisza-parti sorban a híd felé haladva sorakozott Nagy-Berkiék, Papék – ők törött paprikát is árultak –, Kotmányék, Szabolcskiék, Úrmösök, Világosék, Medvéék, Sőregiek háza.

A vásártér felé a sarkon Joco, majd Miljuškóék, Tankáék, Síposék, Siriškiék háza állt.

A családi ház két nagy ablaka az utcára nézett, és nehéz zsugáterek védtek. Közvetlenül a ház előtt az utcán egy igen mély gémeskút állt, ennek a vize ivásra nem volt alkalmas. Ivóvízért a harmadik utcába, a Spiró boltos sarkán levő artézi kútra jártak. Anna mindig két kannával, kantárfával a vállán hordta haza az ivóvizet. A házat a Tisza-parttól egy poros kocsit választotta el. A Holt-Tisza – vagy ahogy mindenki nevezte „Döglött Tisza” – legalább 20-30 méter mélyen helyezkedett el. A sárgaföldes part állandóan omladozott, mely szakadékokat vájva a partba.

A Tisza-parti sor lakói ezt a szemét elhelyezésére használták fel. Ezekben a szakadékokban mindent lehetett találni a lyukas, zománczott edényektől kezdve az elhullott állatok teteméig.

Ősszel a Tisza-parton szokták az asszonyok rostálni a száraz babot, a mákot, mert a magas parton állandóan fújdogált a szél. A Tisza túlsó partja, amelyet a nádas hosszú sávja övezett, már a Gyöngyszigethez tartozott. Onnan messzire el lehetett látni a szántók, a gyümölcsösök, a szőlősök felett. A parton helyenként egy-egy tanya búj meg. Messze, nagyon messze az északi láthatáron a földvári templomtorony és a paprikamalom épülete emelkedett.

A csúrogi háztól jobbra úgy fél kilométerre volt a földhíd, amely összekötötte a falut a Gyöngyszigettel. Alatta volt a halór háza, mellette kiterített nagy halászhalók, előtte a parton nagy szurkos halászcsonakok álltak kikötve.

Balra a Tisza-parton messzire el lehetett látni, egészen a vásártérig. Annak a szélén a szélmalom és a Tisza-kanyar magas partján apró, fehérre meszelt házakat láthatott a szemlélő, az úgynevezett Gödrök falurészt, amelyet kb. 300 szegény sorús magyar lakott. Mivel a közelében levő téglagyár gödreiben épült, a fa-

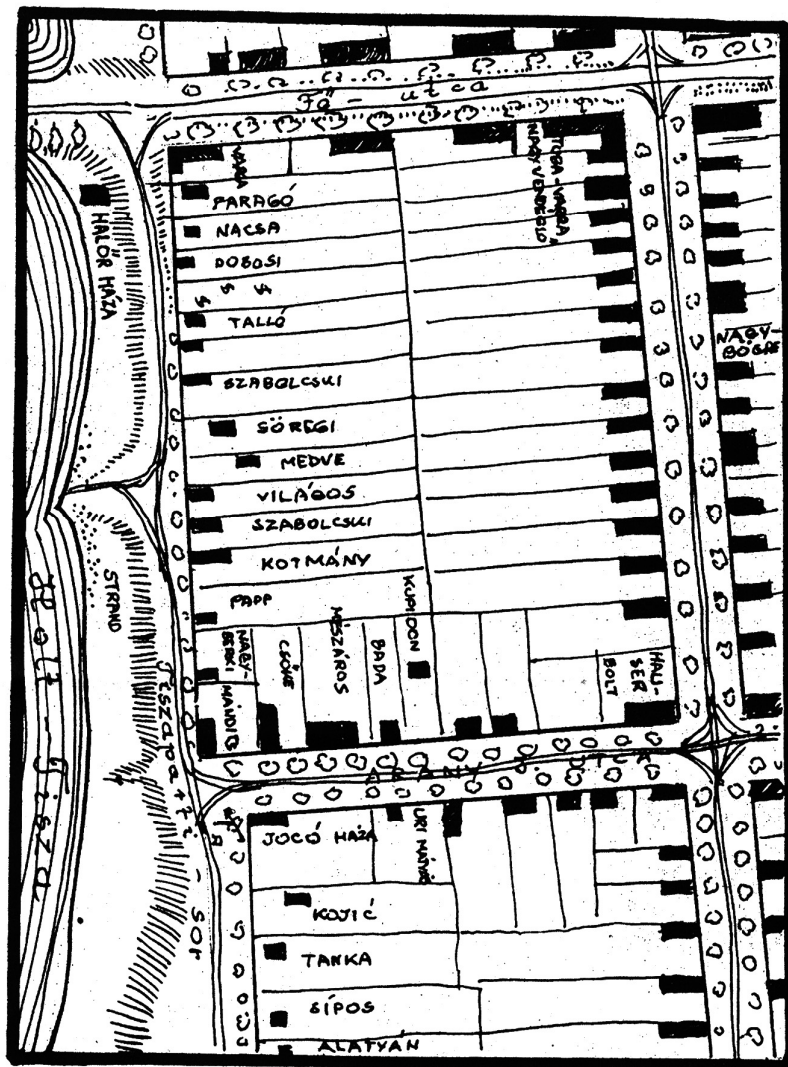
lurész erről kapta a nevét. Általában egyszobás, pici konyhás, vert falú, náddal fedett házikók voltak ezek, nagyon szűk kanyargós utcácskába préselve. Karl Seving, a téglagyár tulajdonosa, kihasználta az ott lakók olcsó munkaerejét.

Ebben az időben Illés a községházán dolgozott, és aránylag jól keresett. Így 1911-ben még két hold földet vásároltak a szabályai országúttól balra a rétparton.

1909-ben született az első leánygyermek, Mária, majd három év múlva István, és 1915-ben Ilonka, a „kékszemű angyalka”, ahogy Illés nevezte kedvencét.

Egyes családok falun úgy örökítették meg a jeles napokat – születés, elhalálozás, házasságkötés – hogy az imakönyv vagy a Biblia első üres lapjaira jegyezték be a családtagok életrajzi adatait. A másik gyakori hely volt a szekrényajtó belső része. Fennmaradtak a faluban olyan bölcsők is, amelyekbe belevesték a férj, a feleség nevét és az első gyermek születésének évét.

Folytatjuk

A csúrogi Tisza-part és környéke